

OBSAH

Předmluva (Dalibor Vik)	13
I. Uvedení do křesťanské antropologie (Zdeněk Kučera)	21
I.1 Idea křesťanské filosofie	21
I.2 Antropologické zakotvení současného filosofického tázání	25
I.3 Filosoficko-teologická antropologie	29
I.4 Geneze antropologické otázky	31
I.5 Lidská přirozenost	33
II. Feuerbach, Marx, Nietzsche a Freud:	
Čtyři příklady radikální kritiky náboženství moderny (Gunther Wenz)	39
II.1 Tradiční a novodobá kritika náboženství	39
II.2 Projekční teze Ludwiga Feuerbacha	41
II.3 Kritika náboženství a revoluční program u Karla Marxe	42
II.4 Vůle k moci Friedricha Nietzscheho a nábožensko-kritická teorie iluzorního naplnění tužeb a kolektivní obsedantní neurózy Sigmunda Freuda	44
II.5 Smrt Boha a sebezbožštění člověka	46
II.6 „Řeč mrtvého Krista z budovy světa, že není žádný Bůh“ od Jeana Paula	48
III. Teologie a přírodní vědy.	
Teologická perspektiva Karla Heima:	
relativizace absoluten a otázka zázraků (Jiří Vogel)	51
III.1 Krize a nová perspektiva univerzálních modelů skutečnosti	51
III.2 Nový universalismus v díle Karla Heima	55
III.3 Východisko v nezobrazitelném Bohu	57
III.4 Rozklad kauzálně mechanického obrazu světa a pád novověkých absoluten	59
III.4.1 Pád absolutního objektu	62
III.4.2 Pád absolutního prostoru a času	66
III.4.3 Pád absolutní determinace světového dění	74
III.5 Proměna přírodovědeckého obrazu světa a obnova vědomí Boží moci ve světě	79

IV. Husserlův vztah k náboženství a problém geneze náboženského postoje vůbec v souvislosti analýz „žitého světa“ (Lebenswelt) (David Rybák)	85
IV.1 Vstup do kruhu	85
IV.2 Mýtický postoj	88
IV.3 Filosofický postoj	97
IV.4 Sókratés a Buddha	100
IV.5 Konstituce nadčasovosti a všečasovosti	104
IV.6 Náboženský a filosofický postoj	107
IV.7 Realismus jako naivita vyššího řádu a úkoly filosofie	112

V. Smysl „Divine Sive Aurea Sectio“ v díle ruského myslitele

Pavla Florenského (Kamila Veverková)	115
V.1 Pokus o postihnutí „ruského filozofování“	116
V.2 Myšlenkový vývoj Pavla Florenského	118
V.3 Komentář k Florenského studii <i>Смысл закона золотого сечения (Signatura Nerum. Формула формы)</i>	122

VI. Rudolf Bultmann v diskusi s Karlem Jaspersem

– o liberalismu, demytologizaci a existenci (Jiří Lukeš)	133
VI.1 Obsah korespondence	134
VI.1.1 Jaspers Bultmannovi – článek první:	
Kritika Bultmannových předpokladů	134
VI.1.1.1 Kritika základních metodologických stanovisek	134
VI.1.1.2 Spor o povahu „mýtu“	136
VI.1.1.3 Ortodoxie a liberalismus	139
VI.1.1.4 Bultmannova osobnost z hlediska spirituálního	143
VI.1.2 Bultmann Jaspersovi – článek druhý (odpověď R. Bultmanna):	
polemika s Jaspersem	144
VI.1.2.1 Vyjasnění metodologických stanovisek	144
VI.1.2.2 Hermeneutický problém – mýtus	146
VI.1.2.3 Historicitu, zjevení a rozhodnutí	147
VI.1.3 Jaspers Bultmannovi – článek třetí (odpověď K. Jaspere):	
Reakce na polemiku – hlavní body sporu	149
VI.1.3.1 „Klopýtající blok“ otázek	149
VI.1.3.2 Obrana mýtického myšlení; otázka historicity	152
VI.1.3.3 Věda a filosofie	154

VI.1.3.4 Příčiny veřejného „ataku“; závěr pojednání	154
VI.1.4 Bultmann Jaspersovi – článek čtvrtý (odpověď/dopis R. Bultmanna) ...	155
VI.2 Reflexe sporu	156
VI.2.1 Pozice R. Bultmanna v otázkách demytologizace, existenciální interpretace a závislost na M. Heideggerovi ve světle K. Jaspersovy kritiky	156
VI.2.1.1 Kritika liberalismu a nábožensko-dějinné školy	156
VI.2.1.2 Mýtus, mytologie a eschatologie	158
VI.2.1.3 M. Heidegger a Bultmannův existencialismus	159
VI.2.1.4 Vnímání dějin a historie	161
VI.2.2 Závěr	162

VII. Koncept „Nového Bytí“ v Ježíši (jako) Kristu u Paula Tillicha

(Janina Moskalová)	165
VII.1 Pojem svobody jako klíčový aspekt Tillichovy teologie	166
VII.2 Náboženství dějinného a nedějinného typu	166
VII.3 Paradox křesťanské výpovědi o Kristu	168
VII.4 Křesťanství začíná vyznáním: „Ty jsi Kristus“	171
VII.5 Manifestace „Nového Bytí“ v konkrétním osobním životě Ježíše (jako) Krista	174
VII.6 „Nové Bytí“ jako konečná svoboda překonávající odcizení	177

VIII. Vyjádřit to lidské v člověku.

Teologie jako lekce lásky u Emmanuela Lévinase (Dalibor Vik)	183
VIII.1 Teologie je „nekonečným překládáním Septuaginty“. Inspirovanost jako nárok textu na čtenáře, aby se otevřel etice	183
VIII.2 Zířek je nejistý, protože člověk nedorostl světa, který obývá. Namísto reptání proti „zkaženému duchu doby“ by měl odemknout současnost jako výzvu ke stržení „drapérie iluzí“.	188
VIII.3 Lévinasova analýza ukazuje, že všechny aspekty lidského života jsou apodikticky formovány jako odpověď na Boží transcendenci.	194
VIII.4 Proces oddělení samostatného já však v sobě skrývá možnost zapomenutí Boha.	200
VIII.5 „Rozpomínání“ na Boha se děje skrze zjevení Druhého. Tváří v tvář Druhému vstupujeme do neprobádaného terénu, jenž je předsíní nekonečna. Orientace v něm je možná jen díky lásce.	203

IX. Postmoderní reflexe nominalismu a realismu jako „souboje diskurzů“	
v Ecově románu Jméno růže (Martin Chadima)	207
IX.1 Nominalismus a realismus: nastínění povahy sporu o univerzálie	207
IX.2 Platonizující realismus jako mocenský nástroj vládnutí církevních elit. Aristotelský svět nominalismu jako pozitivně uchopená pluralita	211
IX.3 Nominalismus a realismus v renesančně-reformační diskuzi o chudobě církve	218
IX.4 Prolomení věčného trvání dynamikou a časovostí s „otevřeným koncem“	220
X. Epilog: Deset tezí o poměru mezi křesťanskou teologií a filosofií	
mezi modernou a postmodernou (Ctirad Václav Pospíšil)	227
X.1 Postmoderna autentická a její karikatura	227
X.2 Filosofie a náboženství	228
X.3 Společné rysy biblické víry a filosofie	230
X.4 Biblické zjevení a teologie nutně implikují určitou filosofii	231
X.5 Filosofie implikuje vždy určitý obraz člověka, tedy také Boha, boha případně božskosti	232
X.6 V pozadí teologie i filosofie stojí vždy určitá „spiritualita“	234
X.7 Mezi teologií a filosofií panuje poměr hermeneutického kruhu	234
X.8 Střety mezi jednotlivými interpretacemi jdou napříč filosofií a teologií ...	235
X.9 Autentická postmoderna jako odmítání ideologií a úcta k legitimní pluralitě nachází svůj kořen v biblickém zjevení	236
X.10 Kritéria legitimní postmoderní plurality přesvědčení	237
Seznam literatury	240
Jmenný rejstřík	256
O autorech	261
Summary	264